

Priuilegio de la Corona de Aragon.

NOS DON PHELIPPE por la gracia de Dios Rey de Castilla, de Aragon, de Leon, de las dos Sicilias, de Hierusalem, de Portugal, de Vngria, de Dalmacia, de Croacia, de Nauarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Galicia, de Mallorca, de Seuilla, de Cerdanya de Cordoua, de Corcega, de Murcia, de Iacen, de los Algarues, de Algezira, de Gibraltar, de las de Canaria, de las Indias Orientales y Occidentales, Islas y tierra firme del mar Oceano, Archiduque d' Austria, Duque de Borgoña, de Brabant, de Milan, de Atthena y de Neopatria, Conde de Habsburgh, de Flandes, de Tyrol, de Barceona, de Rossillon y Cerdanya, Marques de Oristán, y Conde de Geceano. Por quanto por parte de vosei Magnisico y amado consejero nuestro el Doctor Iusepe Sese en la nostra Audiencia Real de dicho Reyno de Aragon, me ha sido referido, que con vuestra industria y trabajo aveys compuesto un libro intitulado, Tratado de inhibiciones, y del Magistrado de Justicia d'Aragoneses, el qual es muy útil y provechoso, y le deseoye imprimir en los nuestros Reynos de la Corona de Aragon, supplicandolo suyo seruido hazeros merced de licencia para ello. E nos teniendo consideració a lo sobredicho, y que ha sido el dicho libro reconocido por persona experta en letras, y por ella aprobado, para que os resulte alguna utilidad y por la comun, lo auemos tenido por bien. Porende con tenor de las presentes de nuestra cierta scienza y Real autoridad de libertadamente y consulta, damos licencia y permiso y facultad a vos el dicho Doctor Iusepe Sese, que por tiempo de diez años contaderos desde el dia de la data de las presentes en adelante, vos o la persona o personas que vuestro poder tuviere, y no otro alguno, podays y puedan hacer imprimir y vender el dicho libro en los dichos nuestros Reynos de la Corona de Aragon. Prohibiendo y vedando expresamente, que ninunas otras personas lo puedan hacer por todo el dicho tiempo sin vuestra licencia permiso y voluntad, ni le puedan entrar en los dichos Reynos para vender de otros a donde se huiere imprimido, y si despues de publicadas las presentes huiere alguno o algunos que durante el dicho tiempo intentaren de imprimir, o vender el dicho libro, ni meterlos impresos para vender, como dicho es, incurran en pena de quinientos florines de oro de Aragon diuidido en tres partes, saber e; una para nuestros cofres Reales, otra para vos el dicho Doctor Iusepe Sese, y otra para el acusador, y de mas de la dicha pena, si fuere Imprentor, pierda los moldes y libros q; alii huiiere imprimido. Mada do eo el mismo tenor de las presentes a qualquier Lugar, tiénes y Capitanes generales, Regentes la Cancilleria, Regente el oficio y portantes veces de nro general Gouvernador, Alguaziles, Porteros, Vergueros y otros qualquier oficiales y ministros nros mayores y menores en los dichos nuestros Reynos y señores constituydos y collituyderos y a sus Luggantientes y Regentes los dichos oficios, so incrimiento de nuestra yra e indignacion, y pena de mil florines de oro de Aragon, de bienes del que lo contrario hiziere exigidores y a nuestros Reales cofres applicaderos, que la presente nuestra licencia y prohibicion y todo lo en ella contenido, os tengan guarden, tener guardia y cumpliendola, sin contradiccion alguna, y no permitan ni den lugar a que sea hecho lo contrario en manera alguna, si demas de nuestra yra e indignacion en la pena sobre dicha desleal no incurran. En testimonio de lo qual mandamos despachar las presentes con nuestro sello Real comü en el dorso selladas. Dat. en Madrid a veinte dias del mes de Octubre, Año del Nastimien
to de nuestro Señor Iesu Christo Mil seyscientos y siete.

YO EL REY.

V. Couarr. Vicecan.
V. Ferro pro gen Thel.
V. Clauero R.
V. Monter R.
V. D. Phi. Tallada R.

V. Don Mons. de Guardiola R.
V. Don Jo. Sabater R.
V. Don Iosephus Bañatos R.
V. Villangena conf. gener.

Domista Rex man. mihi don Fran. Gassol visa per Couarr. Vicecan.
Ferro pro gen. Thel. Guardiola, Clauero, Sabater, Monter, Bañatos,
& Tallada Regentes Cancell. & Vilian, conf. generalem.

En Madrid, v. j. fol. Cxj.

¶ 2 APRO'

ILLVSTRISSIMO AC
ADMODVM ILLVSTRBVS D. D. DON
DIDACO FERNANDEZ CABRERA ET DE BOVADILLA
Comiti de Chinchon ac præsidi Don Monserrato Guardiola, Don Ioanni
Sabater, Didaco Claucto, Don Iosepho Bafatos, Martino Montes
de la Cucua, Don Philippo Tallada, Saluatori Fontanet
Sacri supremi Senatus inclitæ Coronæ
Regni Aragonum Senatori-
bus dicatum opus;

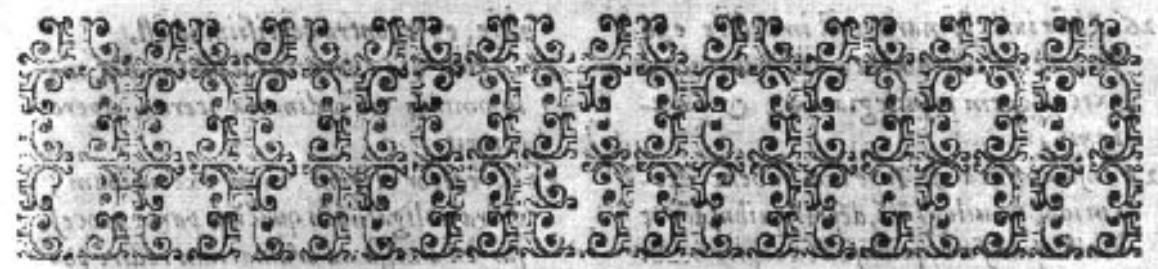

I villa vñquam tempora in Hispanijs for-
tunata, hęc sunt maximē in quibus lite-
rarum studia existunt florētissima. Tan-
ta nāq; in utraq; lingua, et latina et His-
pana eloquentia, et erudicio, vt in hac
elegantia, in illa dignitate, Græcos atq;
Latinos nō cquare, sed vincere multorū
dōcti libri vidētūr: quę quando sibillæ
folijs certiora patent, tubēs, volensq; prē-
tereo: doctorū namq; opinione firmata frustra nitremur con-
firmare. Huiusc rei igitur verissima omittens testimonia, cau-
sam solummodo, quam obrem id fiat breuissimē afferam, regū
scilicet prudentiam, & benignitatē, qui bonas literas & felicia
ingenia multis honoribus prosequantur: quę ethi prædictis sint
multo vēriora, cum sole meridiano clariora fulgeat, historiç ta-
mē veteris monumēta euoluens, breui, vt instituti ratio postu-
lat, confirmabo: Macedoniæ namq; cęptrum tenente Philippo
Rege, & humanitate, et benignitate prædicto, tunc Plato, tunc
Aristoteles omnis philosophiæ principes claruerunt, vt contra
Imperium Romanū gubernatore Caligula literarum osore, ne-
mo ea ipsa ætate literas fuit prosequutus. Quod si quis ciues
rei causam querat audius, est duplex in promptu.

Vna

ergo harum non modo legum, sed totius iuris anima, siquidem vniuerso iuriis corpori vitam pulchre largimini, hanc iuris particulam, ne emoti patiamini; ipsam fouete, alite atque sustentate, ut vobis fountibus viuat, & viuentibus augeatur: maxime autem, cum id nocturna, diurnaque manu teotauerim, difficultates obscuras explicando, & obscuritatem inuolutam elucidando: ut patem omnes mihi equiores fore, & hunc laborem æqui bonique consultos, cum videant me in tanta rerum varietate, & aliquam utilitatem meis attulisse; & honesto exemplo multorum studia, (cum res sit ut nouè incepta, sic absolute difficilis) ad id perficiendum, vel cum valetudinis meæ dispendio incitasse. Gratitudinis ergo benevolentia, & amoris erga vos mei significationem solus accipietis; nam ut iuræ multis nominibus haec vobis a me debita, sic vestro tanto nomini parua, & vix in choata esse video. Exit igitur hoc quasi opus illud Appellis tantummodo inchoatum, sed perfectum quidem, & absolutum corpus sicut, si vestra autoritate, atque doctrina, qua multum potestis, ac uigilantes valetis, ut oro, & obsecro, atque ut aetenus in me, meisque omnibus sponte fecistis, opus hoc nomini vestro dicitum tueamini.

SUMMA EORVM QVAE

IN HAC ANACEPHALÆOSI

totius operis continentur.

- N**aturae in experti in felicitas, & peri-
ri cacumnum num. 1.
1. Fiducia iuris de iure comuni ad im-
pediendam executionem instrumenti
non admittitur, de iure vero huius no-
stri Regni secus est, ut num. 2.
3. Firmarum remedium in Regno reorum
beneficium est. timentium in sua pos-
sessione turbari.
4. Firmans principaliiter intendit non tur-
bari, aut vexari in suis iure, & posses-
si siones. Et unde id habuerit originem
non explicatur. & num. 5.
6. Firmans, libellum indici offerre, &
ordinarie agere non tenetur. Quia so-
lum agit ad prohibendam vim de fa-
cto. Eto & de presenti non vero de futu-
ro, ut num. 7.
8. In interdicto uti possidetis. & interdi-
cto interim, sine iuris pendente ordi-
narie regendum est; quannus in hoc no-
tum tam ordinarie, ut in illo.
9. Firma iuris, in qua firmanti ius, & fo-
rmarum resistunt, vel contra eum presum-
ptio iuris est. & alteri assistit, cum so-
la possessione non producatur, nisi al-
iquo etiam titulo iustificata sit.
10. Presumptio iuris dicenti se habere in
possessionem in Regno, fortiter reser-
vit. Et assistit Principi.
11. Possessio ea presumitur vitiosa, cui iuri
iuris presumpcio resistit.

12. In liceo pendente non potest conservari
ille, cui iuris presumpcio resistit, &
alteri assistit.
13. Presentatio iuris firmæ litis penden-
tiæ inducit.
14. Firma iuris dari non potest, ei cui iuris
& forus resistunt, ut sup. n. 9.
15. Titulus ad instigandam possessionem,
an requiratur verus, an vero sufficiat
coloratus remissive traditur.
16. Firma iuris non solam non habet locum
in quatuor casibus notoriis hic en-
umeratis, habentibus executionem pri-
uilegiatam; sed etiam in debito mac-
ifesto per chartam, aut partis con-
fessionem probato.
17. Instrumentum, & confessio de foro, a-
perte habent, & promptam execu-
tionem.
18. Firma ut impedit, excepiones alii
quas legitima continere debet.
19. Firma prouisa super aliquis qualitate
allegata, & non probata potest decla-
rari, ut num. 20. Secus quando qua-
litus probatur, ut num. 21. Nec inde
inhibens id facere potest, ut n. 22.
23. Firma revocari, aut declarari nequit.
missis ex ipsam actionatis.
24. Firma iuris aliquando datur ad con-
seruandas conservatorias conservatori-
num alicuius monasterij, & qualiter,
ibid. & num. 25.

- creare consuevit: & nihilominus mul
ta e tempore primatiae ad iustitiam
pertinebant. num. 40. & 41.
42. Officium Iustitiae Aragonum, & lo
cum tenentium, non solum natura sed,
& qualitate differunt.
43. Locutus est iustitia non potest face-

re ea, quæ primatiae iustitiae compe
tunt: & ibi de intellectu fori certu,
et fori, los lugares tenuentes de offi
cio Iustitiae Arago.

44. Iustitias primelia, infamolor,
et familiares minime deriuantur: et
ibi bonum exemplar recensetur.

CAP. I. VBI DE OFFICIO,

ET ORIGINE MAGISTRATVS IVSTITIAE ARA
gonum agitur, & discutitur: quid sit, & quare sic nominatur &
quo tempore illius iurisdictio creata, & adiuncta fuerit,
ac de potestate, & etiæ qualitate officij, & an debet

Iustitia Aragonum esse miles, ricus
homo mesiadarius infantio,
vel plebeios.

§. I.

sunt. Eaq. remota quid aliud sunt
regna quam latrocinia; secundum
Augustinum lib. 4. de Civitate Dei
& ideo dicit Aristoteles ad Alexandrum
iustitia regnantis. & utilior est
subiectis quam fertilitas temporis,
opus namq; iustitiae pax, & cultus
iustitiae silentium, & securitas ut su
pta. Tanta enim est vis iustitiae, ut
nec illi, qui in maleficio & scelere pa
cuncur sine villa eius particula viuere
possint. Nam & Princeps, latronu
ni & equaliter prædam disperdat, aut
interficietur a socijs, aut relinquitur
resire Tullius lib. 1. de officijs. Vnde
hanc virtutem & colere, ac vnicuique
sua iura seruare summum bonum est,
e. cum deuotissimam 12. q. 2. Nam
iustitia viæ bone est, facere iustitiam,
& accepta apud Deum magis quam
immolare hollam dicitur Proverbio
rum capite 16. Vnde iustissime iusti
tia Regia virtutum est: sine qua re
lique virtutes non lucent, nec perfec
tionem capiunt. Et sic Plato lib. 1. de
republica dixit quod iustitia sedi
tiones, iniurias, contentionesq; pa
nit.

NIVERSÆ or
bis Monarchie, quæ
Imperiū diuturnita
tem, ac Regni sta
bilitatem optane
runt, cultum Iusti
tiae veluti scopum,
& objectum, ac Cardines sui orbis
statuerunt sibi exemplum Numi Pom
piji, qui hac iu^e re publicæ funda
menta adiecit. Idq; non immitto: si
singulares, ac diuinæ huius virtutis
iustitiae scilicet dotes memora repe
tamus. Nam secundum Cyprianum
in libro de duodecim abusionibus, iu
stitia Regis & est pax populorum, tu
1. tamen Patriæ, immunitas plebis, nu
tientium gentis, gaudium homi
num. Vnde Esayas cap. 32. & 54. opus
iustitiae pax, & cultus iustitiae, silen
tium, & securitas usq; in sempiter
num: & sedebit populus meus in pul
chritudine pacis, & in tabernaculis
fiducie, & in requie opulenta, & Psal
mista Psalmi 71. orietur in diebus
eius iustitia, & abundabit pax. Et
Psalmo 84. iustitia, & pax oscular^c

ultima questione sunt aliquæ rationes magis apparentes, quam casum
235 occidentes, tu Legator amantissime tu
summo studio, passu lento, acenque
pia, per media hæc fundamētā rum-
pens, Religionem ac officium sancte
Inquisitionis coadiuvans, ac tutans,
decide, & difficile questionem hanc:
Hec que dicta sint ad laudem & glo-
riam omnipotentis Dei, Patris, Filii,
& Spiritus Sancti, immaculatæ & san-

ctissimæ Virginis Matris eius,
ac Sanctorum castissimi Ioseph, Fran-
cisci de Azis terū mundanarū con-
temptoris, humiliissimi Francisci de
Paula, sub quorum protectione ges-
sus meos, & opera dirige. Alia multa
dici posuissent, circa materiam hanc
iuris firmarum, sed ultimam ma-
num, & quæ desunt his,
docti impo-

nanc.

L A V S D E O .

CÆSAR AVGVSTÆ.

Præmissa correctione & approbatione veriusq. Ordinarij:

**Apud Angelum Tauannum, Anno
M.DC.VI.**

RESPONSVM IN SYNDICATV

Authoris per eundem prestitom.

1. **S**yndicatus, & sacerdotalia, & residentia (ut dicitur) indicum, qui secundum DD. totius iustitiae nervus dicitur Azeued. lib. 3. tit. 6. l. 39 in principio ubi alij, quā sit necessarium pro pacifico statu regnum, & illorum cōstituzione declarat respōsa illud, quod Ptholomeo Egiptiorū Regi, unus ex septuaginta interpretibus, ut scribit Ayritea in sua historia, reddidit, dicens, Inquisitionē aduersus indices, ut iustitia administrēt, & nemine lēdār, rē esse, quē valde res publicas & Monarchias cōseruat, quia eo timore, ut dixit Cicerō pro sexto Rosio Ametino, audacia coercetur, & ne indices suorū magistratū imperio superbiant, iusticiāq; & urbanitatē, in insolentiā & tyranni dē detorqueat, & ut sic intelligant se posse priuati suis magistratibus, vel officijs, & pro suis excessibus puniri. sicut de consulibus Romanis scribit
2. **E**utropius, lib. 1. rerum Romana. Et sic dicit Titus Livi, quod hac mina inquisitionis, vel residentia, tribuni plebis coercerent, & ceterabant Māliū consule in suis magistratibus, siveque ambitionibus, & severitatibus. Quia sicut expedit bonos prēmio affici, ita quoq; malos asperē, & severiter puniri. Pœna enim & prēmiū duę sunt columnæsue poli, qui secundum Cicero nē ad Brut. mundū in se sustinent, & idē quoq; dicebat Democrit, antiquus philosophus, & noster Costa. lib. 3. del.

gouierno del ciudadano, cap. 1. quod adeò est verum vt, Solon, sicut refert Demosten. oratione 2. contra Aristogitonem, in suis legibus prēcepit, in punitis plebeis, tarditatē esse ad libētādā, in iusticiā autē punitio seueritatē, quia illorū punitio dilationē admittit, non augem istorū. † Et ideo dicit Sanctus Isydot. lib. 3. senten. c. 54. grauem culpā committere Principes, qui malos indices pro iustitiae administratione suis populis präficiunt. Nā vt late refert Bouadilla in sua Politica 2. 10. lib. 1. c. 1. fol. 740. ex iustitiā & defectu, statim quoq; pacis defectū sequitur in republica, vt in Psalmo 84. Et quia multum in hoc prospexit Romani, fuit adeò excelsa corū res publica, vt meruerint propter magnam iustitiam, maiori mundi parti dominari, de quo Dnius Augustus de ciuit. Dei lib. 3. c. 12. omnesq; mundi prō vintiz, & si diuersis medijs, in hoc sancto & iusto iudicio, suarū Monarchiarū fecerunt fundamēta. Dulcet in singulatib suis de Syndicis Q. 1. n. 3. Angel. de Syndica n. 2. De lumine Imperato. & Principe Scimus iuxta glo. in c. foli; & de maiorit, & obed. tenet rationem Deo reddere de iustitiae subditorum & scriptū in auth. vt Iud. sine quo sufta. Aul. in prēmiū verbo conscientias, num. 1. glo. vbi supra. Et similiter Reges qui in suis Regnis superiorēm non recognoscunt, de quibus in glo. in can. Adrianus 63. dist. Aul. in prēm. numero 13. eandē rationem reddere tenentur. Quia

A

quo

Hic Michael habuit inter alios quendam filium Laviencum de Sesse vocatum qui probauit suam infanciam cum Taleo Ioannis de Sesse, fratre sui patris, sive consanguinei germani, in regia Audientia anno 1331 qui ex matrimonio, in ciuitate Decussa, cum Hieronyma Pinot habuit in filium Doctorem Iosephum de Sesse regum depunctorum.

121. Concludendo iudices t' dico id deum debere attendi verum culpa sit corruptionis, vel subornationis, vel dolii, aut notabilis negligentiæ, vel imperitiae, alias nihil esse de illa curandum, cum fori à vobis iudicibus iurati id dicant, admoneant, & iniungant, curiaque generalis Aragonum, quæ ad id iohannem iurisdictionem, & potestatem tribuunt, ut quatuor praedicta delicta puniantur, tamquam graui, damnosa, & præindicialia tecnicolis, non autem alia, quia generalis curia non habuit hoc consiliorum occupari delictis domesticis, levibus, & non præjudicibus, quæ magis obliuionem, quam delictorum redolent. Et casu quo nomen delicti increantur, non solum omnia delicta à lege puniuntur, ut dicunt elegantce Alciat. cons. 461. n. 3, & Bal. cons. 15. vol. 1. Traqacel multa cumulus in l. 9. coniubialibus, & Granet de antiquis temporis 4. parte. His n. 146. & Nata cons. 595. qui dicunt etiam dolum, si neminem ledavit non est punibilem. Non enim idcirco definie syndicatus iudicium esse rectum, quod sanguinem non cinciat immo gratius erit Deo, Regi & reipublice, cum sic supplicantur in iudicibus integritas honestas, rectitudo, & sapientia.

Iudicis à vobis considerari peto iudicites, ab auctorarijs per biendum

meditatas fuisse denunciations istas totius vitæ meæ perscrutacione, & non solus operum, sed etiam cogitationum, idq; diligentia cuiusdam advocate satis voluntarii cum probata sit in processu eius iactatio, denunciationem ipsum aduersum me institutum fuisse, casu quo Comes de Saastago, me non denunciasset, & nihilominus, queso iudices attendatur nihil contra me probatum fuisse, prius & rectos indices quod offendere possit. Sed imo ea, quæ in processibus recuperiuntur in laudem & honorē meū conuerteri, cum ea quæ pertinent ad pronuntiationes, vel sententias in favorem regij fisci, à me latas magis dici debeant tendere in favorem regum, cum illius libertates iuste foueant, & per contrarium denuntiatione tendit ad illas destruendas, & auerendas. Quod totum confirmare potest, me prout culpa satare, eo magis cum causa ista sit judicanda à viris integerrimis, & nobilissimis, ut vos estis iudices, sub quorum rectissimis conscientijs, iustitia que meæ clipeo hec causa sub summisimo præsidio, & tutela manebit.

Iosephus de Sesse.

Sententiae latæ in processibus denunciationum Comitis de Saastago, & aliorum in favorem Doctoris Iosephi de Sesse, Locumtenentis

Iustitiae Arago-

num.

IN

Syndicatus.

43

N DEI NO-
MINE Amen,
Nos don Didacus
de Montreal, Epis-
copus Oscensis ,
Doctor Gabriel So-
ra Canonicus san-
cte Sedis Metropolitanæ Civit. Cæ-
saraugustæ D. Martinus Cabrero,
D. Ioannes Fernandez de Ijar, Lu-
douicus Ortiz, Ioannes Michael de
Palomar, Ioannes Chrysostomus de
sancta V... mortales, Laurentius
Lasus, da fo... Haymus de Funes, no-
uem p... v... viso processu, & illius
mento p... a... initiationis oblatæ, pto
parte I... Elssimi D. Gabrielis Blas-
co de Alagoa, Comitis de Saltago, &
domini temporalis ville de Pina, con-
tra Doctorem Iosephum de Sesse Lo-
cumtenentem Iusticiæ Aragonum, at-
tentis his, quæ iuxta forum attendi
decebant, auditis partibus in his quæ
coram nobis verbo, & scriptis dicere,
& allegare voluerūt Deum p... oculis
habentes, de cuius vultu omne re-
ctum procedit iudicium, omnes una-
nimes pronuntiamus, sententiamus,
& absoluimus Doctorem Iosephum
de Sesse, Locumtenentem indebitè de-
nuntiatum in presenti processu, ad in-
stantiam dicti Illustrissimi Comitis
de Saltago, ab omnibus & singulis re-
bus in dicto processu denuntia-
nis contentis, & simul condemnata-

mus dictum denuntiantem in ex-
pensis, & damnis in duplum iuxta
forum, illorum taxatione nobis re-
seruata.

N DEI NOMINE
Amen. Nos D. Didacus
de Montreal, &c. nouem
iudicantes, viso præsenti
processu, & meritis illius denuncia-
tionis oblatæ, pro parte Iacobi Lacosta,
& Ioannis Laurentij Vazquez,
contra Doctorem Iosephum de Ses-
se, Locumtenentem Iusticiæ Arago-
num, attentis his, quæ iuxta forum de-
bent attendi, plenè auditis partibus.
Deum p... oculis habentes omnes
conformes pronuntiamus sententia-
mus, & absoluimus Doctorem Iose-
phum de Sesse Locumtenentem in-
debitè denuntiatum, in presenti pro-
cessu, ad instantiam Iacobi Lacosta,
& Ioannis Laurentij Vazquez, ab om-
nibus rebus presenti processu conten-
tis, & simul condemnamus dictos de-
nuntiantes in expensis & damnis in
duplum iuxta forum, taxatione, & li-
quidatione nobis reseruata.

Quæ sententiae fuerunt late & pro-
mulgatae, ac legitimæ intimatae die
decima Octava Augusti, anno Do-
mini, millesimo sexcentesimo secun-
do .

L A V S D E O.